

Буџетска издвајања за науку, 2020/21.

– Истраживање и развој –

У 2020. години утрошено је 25 237 240 хиљ. РСД буџетских средстава за активности истраживања и развоја (ИР) у Републици Србији, што представља повећање од 8,6% у односу на претходну, 2019. годину.

Удео укупних буџетских средстава за ИР у бруто домаћем производу у 2020. години износио је 0,46%.

Највећи проценат буџетских средстава за ИР припао је сектору државе (64,4%), а затим сектору високог образовања (23%). Следи сектор иностранства са 9,4%, нефинансијски (пословни) сектор са 2,1%, док је за непрофитни сектор било намењено 1,1% средстава.

Посматрано према друштвено-економским циљевима, највише буџетских средстава опредељених за ИР било је утрошено за циљ Индустријска производња и технологија (22,2%). За циљ Опште унапређење знања – Истраживање и развој финансирани из општих фондова универзитета утрошено је 20,9%, а најмање средстава утрошено је за циљ Истраживање и експлоатација свемира (0,4%).

Средства која су планирана за ИР буџетом за 2021. годину (пре ребаланса буџета) износила су 23 755 647 хиљ. РСД. Највише средстава (22%) планирано је за циљ Индустријска производња и технологија.

Граф. 1. Укупни буџетски издаци за ИР у 2020. години, према секторима



1. Буџетска средства Републике Србије за истраживање и развој у 2020. години, према врсти програма и секторима

хиљ. РСД

Програми	Сектори – укупно	Нефинансијски (пословни) сектор	Сектор државе	Високо образовање	Приватни непрофитни сектор	Сектор иностранства ¹
УКУПНО	25237240	540638	16242752	5793901	287683	2372266
Програми и пројекти научноистраживачке делатности	786131	-	719469	45772	20890	-
Програми докторских и постдокторских стипендија	241921	-	2771	32091	207059	-
Програми и пројекти технолошко-истраживачке и развојне делатности	6798855	-	6798855	-	-	-
Наменско институционално финансирање научне активности	14645556	536900	8405859	5645163	57634	-
Научноиздавачка инфраструктура	365628	3738	311671	48119	2100	-
Програм усавршавања нових научних радника	19465	-	2707	16758	-	-
Научна опрема и инфраструктура	1420	-	1420	-	-	-
Међународно учешће у програмима и пројектима који имају обележја истраживања и развоја	2372266	-	-	-	-	2372266
- Национални доприноси транснационалним јавним извођачима истраживања и развоја	319869	-	-	-	-	319869
- Национални доприноси транснационалним јавним програмима истраживања и развоја широм Европе	72406	-	-	-	-	72406
- Национални доприноси билатералним или мултилатералним јавним програмима истраживања и развоја успостављеним између влада земаља ЕУ, земаља кандидата за чланство и земаља ЕФТА-е	9292	-	-	-	-	9292
- Национални доприноси осталим међународним програмима и пројектима који имају обележја истраживања и развоја	1970699	-	-	-	-	1970699
Остали издаци за истраживање и развој	5998	-	-	5998	-	-

Граф. 2. Удео буџетских средстава за ИР у 2020. години, према програмима



¹ Сектор иностранства обухвата организације и појединце који се налазе изван политичких граница земље, као и одговарајуће земљиште у поседу тих организација. Обухвата и све међународне организације, укључујући и њихове објекте на домаћој територији. У сектор иностранства не треба укључивати опште доприносе организацијама као што су УН, OECD, ЕУ и слично, а треба укључити издвајања за све остале организације као што су, између осталог, CERN, ESA, CGIAR, ESRF, EMBO, IAEA, COST и EUREKA

2. Буџетска средства Републике Србије за ИР (стварни издаци) у 2020. години, према друштвено-економским циљевима и секторима

хиљ . РСД

Друштвено-економски циљеви истраживања	Сектори – укупно	Нефинансијски (пословни) сектор	Сектор државе	Високо образовање	Приватни непрофитни сектор	Сектор иностранства
УКУПНО	25237240	540638	16242752	5793901	287683	2372266
Истраживање и експлоатација Земље	199949	23145	172985	3819	-	-
Очување животне средине	805428	13492	779948	5998	5990	-
Истраживање и експлоатација свемира	107507	-	107507	-	-	-
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре	3996433	38156	3952012	4265	2000	-
Енергија	261235	6067	249495	5673	-	-
Индустријска производња и технологија	5607599	295975	5299728	8696	3200	-
Здравство	604427	6143	587258	11026	-	-
Пољопривреда	2081838	93061	1980158	3819	4800	-
Образовање	909671	3738	543893	92447	269593	-
Култура, рекреација, религија и масовни медији	784332	2326	774508	5998	1500	-
Политички и друштвени системи, структуре и процеси	559648	1566	543271	14811	-	-
Опште унапређење знања – истраживање и развој финансирани из општих фондова универзитета:	5273837	53293	24186	5196358	-	-
у природним наукама	22888	-	594	22294	-	-
у инжењерству и технологији	1508722	16191	13239	1479292	-	-
у медицинским и здравственим наукама	1522415	8467	8157	1505791	-	-
у пољопривредним наукама	763804	6075	379	757350	-	-
у друштвеним наукама	579065	-	1817	577248	-	-
у хуманистичким наукама	876943	22560	-	854383	-	-
Опште унапређење знања – истраживање и развој финансирани из других извора	3336149	3676	518616	440991	600	2372266
у природним наукама	2021825	-	2389	437901	-	1581535
у инжењерству и технологији	790731	-	-	-	-	790731
у хуманистичким наукама	523593	3676	516227	3090	600	-
Одбрана	709187	-	709187	-	-	-

Граф. 3. Удео буџетских средстава за ИР у 2020. години, према друштвено-економским циљевима (стварни издаци)



3. Планирана буџетска средства за ИР за 2021. годину, према друштвено-економским циљевима (усвојени буџет пре ребаланса)

хиљ. РСД

Друштвено-економски циљеви истраживања	Буџет за 2021.
УКУПНО	23755647
Истраживање и експлоатација Земље	202483
Очување животне средине	771294
Истраживање и експлоатација свемира	100027
Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре	3719085
Енергија	242780
Индустријска производња и технологија	5219805
Здравство	575711
Пољопривреда	2078060
Образовање	842200
Култура, рекреација, религија и масовни медији	727459
Политички и друштвени системи, структуре и процеси	526925
Опште унапређење знања – истраживање и развој финансирани из општих фондова универзитета:	4906872
у природним наукама	21295
у инжењерству и технологији	1403741
у медицинским и здравственим наукама	1416483
у пољопривредним наукама	710657
у друштвеним наукама	538773
у хуманистичким наукама	815923
Опште унапређење знања – истраживање и развој финансирани из других извора:	3108246
у природним наукама	1881141
у инжењерству и технологији	735710
у хуманистичким наукама	491395
Одбрана	734700

Граф. 4. Удео планираних буџетских средстава за ИР (усвојени буџет пре ребаланса) за 2021. годину, према друштвено-економским циљевима



Методолошка објашњења и дефиниције

Извор података

Приказани подаци су резултат истраживања о буџетским издвајањима за истраживање и развој (ИР) – БИН, спроведеног у 2020. години. Истраживање се односи на институције које финансирају активности истраживања и развоја, директне кориснике буџетских средстава, које су током 2020. године финансирале или је у 2021. години требало да финансирају активности истраживања и развоја – директни корисници републичког буџета који учествују у расподели финансијских средстава за истраживање и развој у Републици Србији.

Обухват и упоредивост

Истраживањем се прикупљају подаци о издвајањима за ИР из буџета према друштвено-економским циљевима, укључујући сва финансирања међународних програма ИР или установа у иностранству. Циљ истраживања је праћење истраживачко-развојне политике државе преко њеног финансирања истраживачко-развојних активности.

Методологија за спровођење истраживања усклађена је са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у приручнику Фраскати (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development – Frascati Manual*).

За праћење буџетских средстава према друштвено-економским циљевима коришћена је Номенклатура за анализу и поређење научних програма и средстава – NABS 2007, која је прописана у приручнику Фраскати. Та номенклатура сврстава утрошена средства за ИР у 13 категорија.

Дефиниције основних обележја

Наука је скуп систематизованих и аргументованих знања, односно спознајних чињеница, појмова, начела, података, информација, теорија, закона и законитости у одређеном историјском раздобљу о објективној стварности, тј. природи и друштву, до којег се дошло применом објективних научних метода, а којима је основна сврха и циљ спознаја закона и законитости о прошлости, садашњости и будућности природних и друштвених појава и повећање ефикасности рада у свим доменима људских активности.

Научна истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових научних сазнања и повећања свеукупног људског знања. Научним истраживањима се сматрају основна и примењена истраживања.

Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност којом се, применом научних метода, стичу нове научне спознаје, односно стваралачки се користи постојеће знање за нове примене. То је стваралачки рад на освајању нових знања, а циљ му је подизање општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја.

Издаци за истраживање и развој према врсти деле се на текуће издатке (трошкове) и инвестиционе издатке.

Текући трошкови (издаци) обухватају: трошкове рада и трошкове накнада запосленима, као и остале текуће трошкове (материјалне трошкове за истраживачко-развојни рад – сировине, материјал, енергија; исплате на основу уговора о делу и ауторских уговора; дневнице, путне трошкове, репрезентацију и слично; и друге издатке).

Инвестициони издаци обухватају издатке за земљиште и грађевинске објекте; машине и опрему; патенте, лиценце, студије и пројекте; софтвер и хардвер (који подразумева укупне трошкове у вези са набавком рачунара, уређаја, система, компонената и опреме, као и трошкове набавке или развијања софтвера за сопствене потребе); и остале издатке.

Нефинансијски (пословни) сектор обухвата пословне субјекте и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економски значајним ценама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу пословног субјекта.

Високо образовање обухвата факултете и универзитете са јединицама у саставу: факултетима, академијама и научноистраживачким институтима, без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике под непосредном контролом или управом високошколске организације.

Сектор државе обухвата организације, службе и друга тела, осим високог образовања, која друштву пружају оне бесплатне заједничке услуге које се по тржишним условима не би могле обезбедити, а представљају израз економске и социјалне политике друштва; према дефиницији, овај сектор обухвата активности администрације, одбране и регулисања јавног реда; здравство, образовање, културу, рекреацију и друге друштвене услуге.

Сектор непрофитних организација обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цени. Ове организације могу бити основане од стране удружења грађана, ради обезбеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе.

Сектор иностранства обухвата организације и појединце који се налазе изван политичких граница земље, као и одговарајуће земљиште у поседу тих организација. Обухвата и све међународне организације, укључујући њихове објекте на домаћој територији. У сектор иностранства не треба укључивати опште доприносе организацијама као што су УН, ОЕСД, ЕУ и сл.

Контакт: suncica.stefanovic@stat.gov.rs, тел.: 011 2410-414
Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5
Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • www.stat.gov.rs
Одговара: др Миладин Ковачевић, директор
Тираж: 20 • Периодика излажења: годишња